

DOI 10.36074/21.02.2020.v2.51

САМООСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ ПЕДАГОГА ДО ФОРМУВАННЯ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ УЧНІВ

ORCID ID: 0000-0003-4295-2934

Левченко Фессалоніка Григорівна

канд. пед. наук, доцент,
старший науковий співробітник відділу профільного навчання
Інститут педагогіки НАПН України

УКРАЇНА

Сьогодні у час бурхливих перетворень у всіх сферах суспільства і, зокрема, в освіті є підстави стверджувати, що успіх інноваційних змін, у першу чергу залежить від учителя, його творчого потенціалу, готовності до безперервної самоосвіти, здібності до гнучкого соціально-педагогічного мислення, гуманістичної спрямованості особистості.

Національна доктрина розвитку освіти одним із пріоритетних напрямків державної політики щодо розвитку освіти визначає розвиток системи безперервної освіти та навчання протягом життя. Сучасний учитель повинен поєднувати в собі готовність до застосування нових освітанських ідей, здатність "навчатися протягом життя", бути у постійному творчому пошуку [1].

Основним напрямком удосконалення рівня професійної компетентності вчителя є професійне самовдосконалення шляхом цілеспрямованої самоосвітньої діяльності. Стрімкий розвиток сучасної науки, збільшення інформаційного поля, зростання вимог до будь-якого професіонала і у тому числі до його професійної компетентності потребують від кожної особистості уміння систематично та наполегливо займатися самоосвітою.

Самоосвіта є основною формою підвищення педагогічної компетентності, яка складається з удосконалення знань та узагальнення педагогічного досвіду шляхом цілеспрямованої самоосвітньої роботи. Мова йде про ознайомлення з новітніми педагогічними та психологічними дослідженнями, пошук нових напрямків у методиці та організації навчально-виховного процесу, розгляд на високому науковому рівні педагогічних проблем, що викликають утруднення в роботі [2].

Проводилося дослідження щоб з'ясувати яким чином здійснюється самоосвітня діяльність педагогів. Результати аналізу дали підстави стверджувати, що 38% учителів не володіють знаннями з теорії самоосвіти та засобами вивчення потенційних можливостей учнів, не вміють відстежувати результати свого впливу на розвиток учнів. Тобто третина педагогів працює на репродуктивному рівні самоосвітньої діяльності, що не відповідає сучасним вимогам до організації навчально-виховного процесу.

Запровадження компетентісно орієнтованого навчання і перехід до нової української школи створили підґрунтя для постійної самоосвітньої діяльності педагогів.

Використання у своїй самоосвітній діяльності відповідного науково-методичного забезпечення підготовки вчителя сприяє підвищенню кваліфікації педагогічних працівників, зокрема їх професійної компетентності.

Під науково-методичним забезпеченням розуміємо сукупність форм і методів, що сприяють підвищенню рівня фахової підготовки вчителя для нової української школи. Цей вид забезпечення включає вправи для самопідготовки, тренінги, творчі індивідуальні і групові завдання, практикуми, семінари та ін.

Запроваджуючи форми і методи науково-методичного забезпечення створюються реальні умови для того, щоб учителі могли максимально представити свій власний досвід, свою позицію, аргументувати ті і чи інші рішення, зіставити їх з іншими точками зору. Використання запропонованих для вирішення тих чи інших педагогічних ситуацій, вправ створює атмосферу взаємної поваги, особистої психологічної безпеки при високій внутрішній відповідальності і на тлі групової підтримки дозволяє максимально використовувати свої ресурси, одночасно залучаючи інтелектуальні ресурси інших членів групи в свій освітній досвід.

Розроблення форм і методів науково-методичного забезпечення відбувається на андрогогічних засадах, тобто з урахуванням особливостей навчання дорослих. А також враховуючи принципи цілісності (системність самоосвітньої діяльності); діяльності (практична спрямованість роботи); мобільності (відповідність змісту самоосвіти рівню професійної компетентності); самореалізації (впровадження в життя своїх внутрішніх можливостей та здібностей); самоорганізації (здатність особистості раціонально організувати свою діяльність).

Отже, використання форм і методів, що становлять науково-методичне забезпечення підготовки вчителя дасть можливість

- керівнику: пізнати індивідуальні особливості членів педагогічного колективу, щоб обґрунтовано визначити, яку віддачу можна очікувати від співробітників при тих умовах, які створені в закладі освіти, а також зрозуміти, за рахунок чого в найбільшій мірі створюється несприятливе середовище, яке потребує змін; отримати орієнтири у виборі методів створення позитивної мотивації, які будуть найбільш ефективними при формуванні готовності членів педагогічного колективу до діяльності в умовах компетентісно орієнтованого навчання; виявити найбільш схильних і найбільш готових до самоосвітньої діяльності співробітників; спираючись на цю основу, управлінець зможе формувати відповідну організаційну культуру і поступово залучати інших педагогів, підбираючи для кожного з них свій особливий мотиваційний вплив;

- учителю – дасть можливість самому усвідомити себе. На основі самопізнання себе, визначення своїх сильних і слабких сторін, у вчителя з'являється бажання, яке спонукає його займатися самовдосконаленням. Ухвалення рішення про самовдосконалення відбувається, як правило, при глибокому внутрішньому переживанні учителем своїх позитивних і негативних сторін особистості. Це саме той етап, коли створюється своєрідна модель роботи над собою.

Список використаних джерел:

1. *Національна доктрина розвитку освіти.* Вилучено із <http://ru.osvita.ua/legislation/other/2827/>
2. Жорова, І.Я., Кузьмич, Т.О. & Назаренко, Л.М. (2012) Самоосвіта педагога як умова підвищення його професійної компетентності: методичні рекомендації. Х.: РІПО.